

Petar Janjatović, poznati muzički kritičar

Muzika je neobjašnjiva magija

Autor: Katarina Sindelić

Pa, ti si živa enciklopedija - komentar je kojim često čašćavamo one čije nas znanje impresionira i ostavi bez daha. Poznati muzički kritičar Petar Janjatović je upravo živa enciklopedija i to ne samo ju roka (koju je objavio), već muzike uopšte.

Samo jedno pitanje iz bilo koje muzičke sfere dovoljno je da mu se lice ozari i da u roku od minut čujete neverovatnu količinu zanimljivih podataka, anegdota, pričica, koje inače možete dobiti jedino prelistavajući enciklopediju, a u ovom slučaju „hodajuću“, Petra Janjatovića.

- Ovaj posao sam uvek doživljavao kao bogomdan. Ženi u 10 uveče kažem: „Idem ja na posao“. Ne doživljam ništa kao napor. Skoro je sve lepo, jer muzika je neobjašnjiva magija. Prilično sam prestao da se bavim muzičkom kritikom, ali mnogo više zbog toga što sam 2003. počeo da radim kao predstavnik diskografske kuće i smatram da je konflikt interesa da ja recenziram diskove drugih. Mada, moram priznati da sam se i umorio od pisanja - kaže Janjatović.

Da li je vaša kritika pogadala sujetu muzičara i da li je bilo onih koji su se ljutili?

- Izbegavao sam da negativno pišem. Više sam voleo da preporučim nešto što je dobro, a što iz ovog ili onog razloga neće doći do ljudi. Bilo je onih koji su se ljutili, ali onda sam se i ja ljutio. Trudio sam se da ne vređam i da u kritici budem vaspitan. Naravno, skretao sam pažnju na glup stih ili kada neko kroz muziku podržava režimsku politiku. Kada se „Suada“ pojavila, nije mi bilo dobro. Svojevremeno sam i negativan tekst napisao o albumu Bijelog dugmeta. Video sam se kasnije sa Goranom Bregovićem i očekivao sam da će on da reaguje. Kad ono ništa. Pitam ja njega, da li si ti čitao moj tekst. On odgovori potvrdno i usledi ona njegova čuvena „Piši šta hoćeš, samo stavi što veću sliku.“

Domaća muzička scena je tamo gde je bila tokom devedesetih. Da li ste i vi očekivali da će stvari krenuti nabolje posle 5. oktobra?

- Naravno da sam očekivao da će sve biti bolje i to ne samo u domenu rokenrola. Moram da priznam da mi je tog šestog, sedmog, osmog oktobra užasno smetalo to što je RTS odjednom počeo da forsira rokenrol, Partibrejkersi su se vrteli 12 sati dnevno. I odjednom kao da se ništa nije desilo, svi su počeli da trče u idiotske emisije, političari su išli na najgledanije

televizije, sedeli u tamo nekom studiju sa tamo nekim gostima. I kao to je dobro za rejting i narodnjaci su opet pobedili.

Na koji način dobra muzika može da pobedi?

- Ne treba da se menja svest nacije, to mi uvek zvuči diktatorski. Kao i u svakoj drugoj civilizovanoj zemlji, država mora neprimetno da stoji iza nečega što je kvalitet i što nije komercijalno, pa ne može da poživi samo od sebe. Problem jeste i u programskoj politici medija i programskoj politici izdavačkih kuća. Ako iole postoji dobar ukus kod ljudi koji drže ovu zemlju, a to su tajkuni, mislim da oni imaju moralnu obavezu da deo svoje zarade daju ne samo u humanitarne već i u kulturne svrhe. Možda treba uzeti princip Slobodana Miloševića i Mire Marković. Kao što je forsiran turbo folk, bezobrazno i besomučno, onda možda treba na isti način forsirati ono što može da bude u domenu kvalitetne muzike.

Bili ste član žirija na Demo festu u Banjaluci. Koliko takvi festivali zaista mogu da pomognu i izguraju mlade bendove?

- Taj festival na najpozitivniji mogući način deluje kao nastavak omladinskog festivala u Subotici, jer su i tamo pravo na takmičenje imali samo bendovi bez albuma. U Subotici je tada bilo kao na zapadu, bila je otvorena sezona lova na talente. Dovoljno je samo da spomenem ko je sve pobedio u Subotici i sve će biti jasno - grupa Film, a drugu nagradu su osvojili Idoli. Tada se pojavio i Haustor. Poslednje godine su pobedila Deca loših muzičara... KUD Idijoti su bili pred raspadom kada su došli u Suboticu i hiljadu puta su rekli da bi prestali da rade da nije bilo te Subotice. Tako je sada i u Banjaluci. To su deca koja su odrasla na Tuđmanovim i Miloševićevim dnevnicima, a sada se druže i pajtaju.

Eks-ju scena se mogla pohvaliti sjajnim i kvalitetnim bendovima. Zašto se za retko koju tadašnju grupu znalo van granica zemlje?

- To su zatvoreni krugovi. Svi koji nisu iz jezgra zapadne Evrope u startu su hendikepirani. Naša rokenrol muzika je urađana onako kako je to i osmišljeno napolju. Vrlo je teško očekivati da npr. Partibrejkersi, iako smatram da su oni najbolji bend koji je ova zemlja ikada imala, mogu da budu zanimljivi nekome napolju. Tu je bitan Cane i njegov način govora, tekstovi, ceo taj štimung. Lajbah je prošao zato što su bili provokativni i specifični i dolazili su iza takozvane gvozdene zavese. Za imidž su bili savršeni. Zašto je Bregović uspeo, zašto je No smoking orkestra uspeo? Pa, zato što izvoze, a ne uvoze. To vam je kao kada uvezete nešto, pa ga prepakujete i onda ga izvozite. Jednostavno morate da ponudite nešto što ovi napolju nemaju.

A ko je po vašem mišljenju mogao da napravi inostranu karijeru?

- Mislim da su Leb i sol mogli. Tu nemam nikakve dileme. Idoli, takođe, da su dobro prepakovani, odnosno da su uspeli da prebace tu svoju inteligenciju, mislim da bi imali šansu. Sredinom sedamdesetih je i Smak imao šansu, mogao je da prođe bar u Srednjoj Evropi. Ali, to su naša posla, ili ona mudrost „bolje prvi u selu, nego zadnji u gradu“. Kada si mnogo velik u zemlji od 22 miliona stanovnika, šta sada da ideš u neku drugu zemlju i budeš podstanar pod nekim ugovorom koji ti ne garantuje ništa. I ja bih slično postupio, ne kritikujem nikoga.

Taljatele fini za Petra

Taljatele fini (taljatele, krem sos od spanaća, beli luk, dimljena pastrmka i masline) postale su definitivno hit restorana Pomodoro. Kao i mnogi naši sagovornici i Petar Janjatović se odlučio baš za ovaj specijalitet i bio je više nego oduševljen izborom.

Guča je ok

Kako objašnjavate to što su u Srbiji u isto vreme popularna dva potpuno različita festivala - Egzist i Guča?

- To se najlakše objašnjava sa takozvane dve Srbije. Godinama sam odbijao da idem u Guču, jer mi je devedesetih delovalo da je Milošević i tu Guču zloupotrebio. Pre šest godina sam ipak otišao. Video sam najlepše delove Guče i proveo sam se fenomenalno i otišao sam i naredne godine. Seljačija je bila tu, ali nije sve seljačija. Video sam fenomenalne scene na trgu. Kompletna ta internacionalizacija Guče meni veoma prija. Mimo tog kupusa i prasetine, tu ima raznog sveta koji Guču kapira - smatra Janjatović.